

Infrastrukturdepartementet
Energienheten
i.remissvar@regeringskansliet.se
jennica.broman@regeringskansliet.se

Remissvar Ei rapport: Översyn av regelverket för nätavgifter för mindre produktionsanläggningar (2021/01083)

Solelkommissionen har tagit del av Ei:s rapport och har haft ett möte med Jennica Broman på Infrastrukturdepartementet den 16 mars 2022. Solelkommissionen har givits möjlighet att komma in med ett försenat remissvar, vilket vi är väldigt glada för.

Vi anser att undantaget är extremt viktigt både för mindre solelparker och för alla takanläggningar över 43.5 kW. Undantaget gör att mindre markområden på upp till 2 hektar, som annars inte skulle användas för elproduktion, kommer till användning. Mindre solelparker kan byggas snabbt och anslutas till lokalnät.

Idag används undantaget även av nätbolagen för alla fastighetsägare, som bygger solelanläggningar på sina tak, för det överskott som går ut på nätet. Tack vare undantaget får fastighetsägarna ett incitament att bygga större och använda hela sina tak för solel, genom att överskottet kan gå ut på nätet utan extra nätavgifter. Fastighetsägaren använder en befintlig anslutningspunkt som hen har erlagt anslutningsavgift för och betalar årliga elnätsavgifter för utifrån sin elförbrukning. Det gör det rimligt att dagens rätt att mata ut överskott utan extra elnätsavgifter bibehålls. Det innebär att det kommer att byggas större solelanläggningar och tillföras ett antal TWh överskotts el där den behövs som bäst i vårt elsystem.

Konsekvenserna av att undantaget även påverkar alla solelanläggningar på tak, som är större än mikroproducenter, anser vi inte är hanterat i Ei:s utredning. Den fokuserar helt och hållet på renodlade produktionsanläggningar. Solelkommissionen anser det är av

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

största vikt att konsekvenserna för solel på tak också tas med när departementet hanterar det fortsatta arbetet med Ei:s förslag.

Solelkommissionen är ett nätverk som består av Vasakronan, HSB, IKEA, Telge Energi och Solkompaniet som arbetar för att skapa bättre villkor för kundägd solel och har som mål att Sverige år 2030 ska ha 30 TWh solel, varav 10 TWh från solelparker.

Vi kommer i remissvaret redovisa vår syn på betydelsen av undantaget både för mindre solelparker och solel på tak. Vill samtidigt uttrycka vårt stöd till Ei:s förslag att om det ska göras förändringar i undantaget ska det enbart gälla nytillkommande anläggningar. Investeringar i solel är grundas på en kalkyl på minst 30 år, vilket gör att det är helt avgörande att regelverken inte förändras retroaktivt.

Motiv för att behålla undantaget i 4 kap §10 för mindre solelparker

Solelkommissionen anser att undantaget för att betala inmatningsavgift på 1,5 MW är avgörande för att skapa förutsättningar för mindre solelparker. Det är ytterst olämpligt att ta bort detta undantag, som gällt sedan 1980-talet, och varit viktigt för att underlätta för både småskalig vatten- och vindkraft. Självklart behöver det finnas kvar för att få igång mindre solelparker när den utvecklingen precis är på väg att ta fart. Vår bedömning är att ett borttagande skulle innebära att den positiva utveckling som nu startat bryts. Undantaget måste också ses i sken av att både investeringsstödet till solceller och elcertifikatintäkterna togs bort hösten 2020.

Att det finns möjlighet för att bygga mindre solelparker är avgörande för att mindre markytor ska kunna användas för solelparker. Undantaget gör att det skapas ekonomiska förutsättningar för att använda även dessa markytor. Sverige har en stor potential i att bygga mindre solelparker och de skulle kunna tillföra produktion i elområde 3 och 4 där det är stor brist på produktion. Det är även värt att uppmärksamma och studera närmare att solelparker i södra och mellersta Sverige bidrar med elproduktion under en kall vintermånad med mycket sol, som februari i 2021 och mars 2022.

Mindre solelparker kommer dessutom att innebära att det blir en ny typ av aktörer som äger elproduktion. Det kommer vara både privatpersoner, lantbruk och mindre företag som

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

investerar i mindre solelparker. Den mångfalden är viktig och ökar acceptansen för solelparker när de börjar bli en del av våra landskap. Det blir extra betydelsefullt eftersom solelparkerna kommer byggas i de områden där det redan finns ett elnät och nära förbrukning.

Solelparker är skalbart, dvs det innebär att en gräns på 1,5 MW inte medför några hinder för att bygga solelparker med de mest effektiva solcellerna och växelriktarna. Det gör att det inte finns någon risk för de nedjusteringar av effekten i solelparker på det sätt som det gör för vindkraftverk och som Ei uppmärksammar i sin rapport.

Vi har förståelse för Ei:s syn att undantaget principiellt står i viss konflikt till hur elnätstariffer ska utformas. Att ta bort undantaget går dock tvärtemot utredningens direktiv att förbättra för tidiga investerare i vindkraft och att villkoren inte ska försämrats jämfört med dagens läge för mindre produktionsanläggningar. *Vårt förslag är därför att undantaget i kap 4 §10 lämnas oförändrat. Det kommer att skapa förutsättningar för att bygga ett stort antal mindre solelparker och ta tillvara markytor som annars inte skulle användas.*

Motiv för att behålla undantaget i 4 kap §10 för solel på tak

I 4 kap §10 finns det förutom 1,5 MW gränsen för produktionsanläggningar med ett undantag för mikroproducenter upp till 43,5 kW i tredje stycket. Det undantaget innebär att nätägarna inte får ta ut inmatningsavgifter för mikroproducenters överskott. Här finns idag ett krav på att mikroproducenter måste vara nettoförbrukare på årsbasis, men det kravet föreslår regeringen i sin proposition 2021/22:153 att det ska tas bort. Motivet är att ge incitament för att producera så stort överskott som möjligt och att fortsätta att med energieffektivisering för att minska den totala elförbrukningen.

Idag används undantaget för produktionsanläggningar upp till 1,5 MW av elnätsbolaget, inte bara för renodlade produktionsanläggningar, utan även för alla fastighetsägare, som bygger solelanläggningar på sina tak. Det gör att det inte utgår elnätsavgifter för det överskott som går ut på nätet. Det innebär att det inte tas ut mer elnätsavgifter än som fastighetsägaren betalar för sitt förbrukningsabonnemang upp till 1,5 MW i effekt.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

Bakgrunden är att det existerande förbrukningsabonnemanget kompletteras när solelanläggningen byggs med en elmätning som ger en timserie för produktion och en för förbrukning. Det gör att anslutningspunkten blir både en förbruknings- och en produktionsanläggning. Solelkommissionen anser att denna tillämpning av undantaget är helt riktig, en solelanläggning på tak tillför el i ett lokalnät i ett förbrukningsområde. Det bör inte ge merkostnader för elnätet. Det ger snarare större reduktioner av nätförlusterna, än den nänytta som elnätsbolaget betalar, genom att inmatningen i normalfallet sker i direkt anslutning till andra fastigheter som förbrukar el.

Sverige har totalt drygt en miljard kvadratmeter byggnadsyta, varav en tredjedel är på tak som är större än 500 kvadratmeter. En solelanläggning på ett tak på 500 m² är på ca 70 kW, vilket gör att mer än en tredjedel av takytorna direkt berörs av detta undantag. Solelkommissionens tidigare analys av Boverkets statistik visar att det finns mer än 50 000 byggnader där man kan bygga solelanläggningar som är större än 255 kW. Används dessa tak fullt ut kan ca 20 TWh el produceras. Solelkommissionens bedömning är att ca 50 % av denna el kommer att vara överskott och matas in på nätet.

Att införa elnätsavgifter för detta överskott som går ut på nätet skulle kraftigt försämra förutsättningarna för fastighetsägarna som ska investera i solel som ger överskott. Redan idag så är det svårt att motivera överskottsproduktion eftersom fastighetsägaren inte erhåller någon reduktion av energiskatten för den delen. Vilket ger en mycket låg avkastning för överskottsproduktion.

Att införa elnätsavgifter för överskottet skulle även vara ett hinder genom den komplexitet som elnätsavgifter innebär när investeringskalkyler görs. Eftersom avkastningen för att producera överskott redan är dålig så kommer ett borttagande av undantaget att innebära att det byggs mindre solelanläggningar och att taken inte används fullt ut. Och vi förlorar ett antal TWh i ny produktion som kan tillföras där elen behövs som bäst. Det är också värt att notera att 91 % av de 50 000 byggnaderna ligger i SE3 och SE4.

Tack vare undantaget får fastighetsägarna ett incitament att bygga större och använda hela sina tak för solel, genom att överskottet kan gå ut på nätet utan extra nätavgifter. Därför är det av största vikt att undantaget behålls oförändrat.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

Ingen retroaktivitet om förändringar införs

Solelkommissionen stödjer Ei i den delen att om det ska göras förändringar i undantaget ska det enbart gälla nytillkommande anläggningar. Investeringar i solel är något som görs med en kalkyl på minst 30 år, vilket gör att det är helt avgörande att regelverken inte förändras retroaktivt.

Stockholm 2021-03-23

Johan Öhnell

Ansvarig för Solelkommissionen

Johan.ohnell@solkompaniet.se

Hemsida: solelkommissionen.se

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

